

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał M. W. do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej:

- za okres od 1 stycznia 2015 roku do 28 lutego 2015 roku w kwocie 1.736,34 złotych wraz z odsetkami za okres od 27 stycznia 2015 roku do dnia wydania decyzji w kwocie 38,06 złotych

- za okres od 1 kwietnia 2015 roku do 31 maja 2015 roku w kwocie 1.808,34 wraz z odsetkami za okres od 28 kwietnia 2015 roku do dnia wydania decyzji w kwocie 4,76 złotych. /decyzja k. 250 akt ZUS/

W dniu 26 czerwca 2015 roku M. W. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o uwzględnienie faktu, że zmiana w styczniu 2015 roku kierunku nauczania, na którym zajęcia rozpoczęły się dopiero w marcu 2015 roku, pozostawała poza jego świadomością braku podstaw do świadczenia. Podał nadto, że od 1 kwietnia 2015 roku przebywa w Ośrodku dla Osób Uzależnionych (...) w Ś.. /odwołanie k. 2/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 14 lipca 2015 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odwołania organ rentowy wskazał, uprawniony nie kontynuował nauki w miesiącach styczniu, lutym oraz od kwietnia 2015 roku. /odpowiedź na odwołanie k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

M. W., urodzony (...) rentę rodzinną po zmarłym ojcu ma przyznaną od 10 grudnia 2005 roku. /decyzja k. 54 akt ZUS/.

Decyzją z dnia 25 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy rentę rodzinną na dalszy okres do dnia 31 stycznia 2017 roku pod warunkiem nauki. Renta ta została przyznana w oparciu o zaświadczenie z dnia 11 lutego 2015 roku stwierdzające, że wnioskodawca jest słuchaczem I semestru Policealnej Szkoły Centrum (...) w Z. na kierunku (...), nauka trwa 2 lata (4 semestry), przewidywany termin ukończenia styczeń 2017 roku. /decyzja k. 229, zaświadczenie k. 227 akt ZUS/.

W styczniu 2015 roku wnioskodawca nie brał udziału w zajęciach lekcyjnych. Uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 20 lutego 2015 roku nie został promowany na semestr programowo wyższy. /zaświadczenie – k 234 akt ZUS/.

Wobec przyjęcia M. W. na inny kierunek – Technika Administracji uzyskał on ponownie status słuchacza. Pierwsze zajęcia na nowym kierunku, w których wnioskodawca uczestniczył odbyły się w dniach 7-8 marca 2015 roku. W kolejnych zajęciach - podczas zjazdu w dniach 14-15 marca 2015 roku również brał udział, natomiast na zjeździe w dniach 28-29 marca 2015 roku nie był już obecny. /zaświadczenie k 240, k 255 akt ZUS/

Od 1 kwietnia 2015 roku wnioskodawca przebywa w Ośrodku dla Osób Uzależnionych SP ZOZ (...). /zaświadczenie k. 241 akt ZUS/

Z powodu rozpoczęcia leczenia nie kontynuuje nauki. /niesporne/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o opisane dowody z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta rodzinna przysługuje dzieciom (własnym, drugiego małżonka i przysposobionym):

1) do ukończenia 16 lat;

- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Zgodnie z brzmieniem art.138 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Stosownie zaś do art.138 ust.2 pkt 1 cytowanej ustawy za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust.1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Z mocy art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Ustalenia Sądu dokonane w niniejszej wykazały, że w styczniu 2015 roku wnioskodawca nie brał udziału w zajęciach lekcyjnych, a uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 20 lutego 2015 roku nie został promowany na semestr programowo wyższy, że wobec przyjęcia go na inny kierunek – Technika Administracji uzyskał ponownie status słuchacza, przy czym pierwsze zajęcia na nowym kierunku, w których wnioskodawca uczestniczył odbyły się w dniach 7-8 marca 2015 roku, w kolejnych zajęciach - podczas zjazdu w dniach 14-15 marca 2015 roku również brał udział, natomiast na zjeździe w dniach 28-29 marca 2015 roku nie był już obecny.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie wykazał także, że od 1 kwietnia 2015 roku wnioskodawca przebywa w Ośrodku dla Osób Uzależnionych SP ZOZ (...), w związku z czym nie kontynuuje nauki.

Na tle tak dokonanych ustaleń faktycznych rozważenia i rozstrzygnięcia wymagały dwie kwestie prawne. Pierwsza dotyczyła wykładni użytego w przepisie art. 68 ust. 1 pkt 2 zwrotu, iż renta rodzinna przysługuje "do ukończenia nauki w szkole", druga zaś - oceny czy świadczenie pobrane przez ubezpieczonego było nienależne w związku z tym podlega zwrotowi w świetle kryteriów ustalania prawidłowości pouczenia ubezpieczonego o obowiązku poinformowania organu rentowego o okolicznościach powodujących ustanie prawa do renty rodzinnej lub wstrzymanie jej wypłaty.

Ukończenie nauki w szkole jest efektem, co do zasady, pobierania nauki, co wiąże się na ogół z uczęszczaniem do szkoły, a zatem z byciem uczniem.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o statusie ucznia decydują względy formalne. Status taki powstaje przez wpisanie na listę uczniów szkoły, a ustaje przez skreślenie z niej. Uczniem jest więc ten, kto figuruje jako uczeń w ewidencji szkoły /por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 2004 r. sygn. I UK 3/04, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2005, Nr 8, poz. 116, str. 365/.

Do chwili skreślenia z listy uczniów nie dochodzi zatem do utraty tego statusu, jednak objęty wpisem może doznawać przeszkód w codziennym, regularnym wykonywaniu nałożonego na niego, jako ucznia, obowiązku brania udziału w lekcjach. Toteż istota zagadnienia w niniejszym sporze dotyczyła tego, co należy przyjąć jako kryterium decydujące, wobec którego spełnia się warunek "uczęszczania do szkoły", czy wystarczy zachowanie statusu ucznia, czy wymagany jest ponadto udział w zajęciach szkolnych, a jeżeli nie, to czy nieobecność ma być usprawiedliwiona.

W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę, zebrany w sprawie materiał dowodowy bez wątplenia wskazuje, iż w spornym miesiącach styczniu i lutym 2015 roku, a następnie od kwietnia 2015 roku wnioskodawca nie kontynuował nauki w szkole, a tym samym nie był uprawniony do pobierania renty rodzinnej.

Sam fakt posiadania statusu ucznia danej szkoły nie przesadza o prawie do renty rodzinnej. Warunkiem przyznania świadczenia, oprócz cenzusu wiekowego dziecka uprawnionego, jest fakt udziału uprawnionego w zajęciach szkolnych,

składanie egzaminów semestralnych uprawniających do promocji na semestr programowo wyższy, na zasadach regulowanych statutem lub regulaminem danej szkoły.

Wnioskodawca, co jest bezsporne, od stycznia do lutego 2015 roku w żadnych zajęciach nie uczestniczył, nie został promowany na semestr wyższy, zaś od kwietnia 2015 roku zaprzestał nauki w związku z rozpoczęciem terapii.

Z powyższego jednoznacznie wynika, iż w okresie objętym decyzją wnioskodawca nauki nie kontynuował.

W konsekwencji Sąd uznał, iż wnioskodawca nie miał uprawnień do renty rodzinnej w miesiącach styczniu i lutym 2015 roku oraz od kwietnia 2015 roku, zaś świadczenie rentowe pobierał, mimo że miał świadomość tego, że wypłata świadczeń uzależniona jest od kontynuowania nauki.

W każdorazowej bowiem decyzji organu rentowego ustalającej uprawnienia wnioskodawcy do renty rodzinnej znajdowało się pouczenie, iż renta przysługuje pod warunkiem nauki a obowiązkiem osoby pobierającej renty rodzinnej po ukończeniu 16 roku życia jest powiadomienie o zaprzestaniu uczęszczania do szkoły.

Wnioskodawca mimo tych pouczeń – prawidłowych i zrozumiałych w swej treści - nie powiadomił organu rentowego o zaprzestaniu kontynuowania nauki. Nie powiadomił organu rentowego także o fakcie niepromowania go na wyższy semestr i zaprzestania nauki od kwietnia 2015 roku w związku z podjęciem terapii.

W tej sytuacji uznać należy, iż pobrane przez wnioskodawcę w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 28 lutego 2015 roku oraz od 1 kwietnia 2015 roku do 31 maja 2015 roku świadczenie rentowe było świadczeniem nienależnym, w rozumieniu przepisu art.138 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podlegającym obowiązkowi zwrotu wraz z ustawowymi odsetkami.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.